

אוצר מלים ומושגים:

- א. מתניתין = משנה
- ב. אמוראים = חכמי התלמוד (ירושלמי+בבלי)
- ג. תנאים – חכמים הנזכרים במשנה
- ד. רשי = רבי שלמה יצחקי, מפרש המקרא והתלמוד.
- ה. תוספות = תוספות לפירוש רש"י לתלמוד בבלי ודיונים.
- ו. משנה - המשנה היא אוסף חוקים, מחלוקות וויכוחים שנמסרו בעל-פה מדור לדור על ידי חכמים שחיו מזמן החשמונאים שמות הספרים "שישה סדרי משנה": וסימנם זמ"ן נק"ט זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קודשים וטהרות
- ז. תלמוד בבלי לאחר חתימת המשנה על ידי רבי יהודה הנשיא נסתיימה תקופת התנאים והחלה תקופת האמוראים. עיקר פעלם של האמוראים היה לפרש את תורתם של התנאים: משנה וברייתות. המשנה נחשבה לספר הלכה מוסמך, ונמנעו מלחלוק עליה. האמוראים פירשו את המשניות, תירצו סתירות בין מקורות תנאים, הסיקו מן המשניות עקרונות והלכות חדשים, תיקנו תקנות, קבעו מנהגים, קבעו כללי פסיקה, ואף עסקו בתחומי האגדה. תמצית דברי האמוראים מרוכזים בתלמודים: הירושלמי והבבלי.
- ח. התלמוד הירושלמי, הנקרא גם תלמודה של ארץ ישראל, הוא חיבור המפרש את המשנה, מוסיף עליה ומרחיב אותה. הסוגיות שבתלמוד הירושלמי נערכו בארץ ישראל. עריכתו של הירושלמי מיוחסת לאמורא רבי יוחנן, שהיה מגדולי האמוראים של ארץ ישראל.
- ט. מערבא - כינוי לארץ ישראל שנמצאת מערבית לבבל
- י. נפקא מינה - הביטוי מופיע בתלמוד בדרך כלל לאחר הלכה שהיינו יכולים לכאורה ללמוד אותה מתוך הלכה אחרת שקדמה לה. השאלה "למאי נפקא מינה?" משמעה: למה הביאו את ההלכה הזו? מה היא באה לחדש לנו שלא יכולנו ללמוד מההלכה הקודמת?
- יא. היכי דמי - שאלה הבאה לברר את פרטי המקרה או המצב המדובר (מילולית: איך הוא דומה? איך הוא נראה?).
- יב. תיקן - תישבי (אליהו הנביא) יתרץ קושיות ובעיות
- יג. קשיא – מצב בו יש קושיה ומחפשים פיתרון לבעיה

- יד. ראשונים - חכמי ההלכה מתקופת התלמוד ועד חתימת השולחן ערוך
- טו. אחרונים - חכמים שפעלו באשכנז מן המאה ה-14 ואילך ובספרד מן המאה ה-16 ואילך בתחומי ההלכה ופרשנות התלמוד.
- טז. רישא- כינוי לחלקה הראשון של משנה
- יז. סיפא- כינוי לחלקה האחרון של המשנה
- יח. רבי יהודה הנשיא - היה נשיא ישראל, ועורך המשנה. בשל גדולתו בתורה ובחכמה מכונה רבי יהודה בשם "רבנו" או "הקדוש" או "רבנו הקדוש
- יט. תקופת הזוגות - זוגות חכמים שעמדו בראש העם היהודי בתקופת המשנה כאשר הראשון שימש כנשיא והשני כאב בית הדין. דוגמאות ידועות: יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים. יהושע בן פרחיה וניתאי הארכלי, יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח. שמעיה ואבטליון, הלל ושמאי
- כ. תנא קמא - התנא הראשון, כאשר אנו מוצאים משנה כתובה הלכה או מימרא-ציטוט ללא ציון שמו של התנא הדובר הוא תנא קמא.
- כא. ורמינהו - מילה המציינת סתירה בין שני מקורות שווים (משניות, ברייתות).
- כב. שמע מינה - יוצא מזה, משתמע מהדברים, זאת המסקנה העולה מן הדברים
- כג. הכא במאי עסקינן - כאן במה אנו עוסקים? במה דברים אמורים
- כד. איבעיא להו - שאלה שנשאלה
- כה. תיובתא - קושיה חזקה שאין עליה תירוץ
- כו. רש"י - רבי שלמה יצחקי חי בצפון צרפת. ראש ישיבה. פירושיו לתנ"ך ולגמרא התקבלו בכל קהילות ישראל, כספר יסוד ובסיס.
- כז. תניא - פתיחה לציטוט מברייתא או תוספתא
- כח. ברייתא - מסורות מתקופת התנאים שלא נכללו במשנה שערך רבי יהודה הנשיא מאמר של תנאים שלא הוכנס לסדר המשניות.
- כט. תוספתא - קובץ של ברייתות,

